

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΕΝΟΤΗΤΑ 1 – ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Τίτλος πρότασης	Εκπαίδευση εκπαιδευτών στην ενσωμάτωση τεχνικών κινουμένων σχεδίων στις ελεύθερες δραστηριότητες των μαθητών. Εφαρμογή σε θέματα σχολικού εκφοβισμού.
Επιστημονικός Υπεύθυνος	Παναγιώτης Κυριακουλάκος
Τμήμα	Μηχανικών Σχεδίασης Προϊόντων και Συστημάτων
Ιδιότητα / Θέση	Λέκτορας στην Πληροφορική Κινηματογραφία

Σημειώνεται ότι το Τμήμα Μηχανικών Σχεδίασης Προϊόντων και Συστημάτων προσφέρει το μάθημα Παραστατική Κινηματογραφία (Animation) από το ακαδημαϊκό έτος 2003-2004 ως μάθημα επιλογής. Στο Τμήμα έχουν εκπονηθεί επτά διπλωματικές εργασίες στο αντικείμενο και έχουν υλοποιηθεί δεκάδες ταινίες μικρού μήκους με διάφορες τεχνικές. Οι πρόσφατες φοιτητικές ταινίες που υλοποιήθηκαν κατά το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014 άνοιξαν τον εορτασμό της Παγκόσμιας ημέρας κινουμένων σχεδίων, ο οποίος έλαβε χώρα στο Γαλλικό Ινστιτούτο της Αθήνας την 24^η Οκτωβρίου 2014. Αρκετοί απόφοιτοι του Τμήματος εργάζονται σε σχετικά αντικείμενα, με χρήση ψηφιακών μέσων. Από το 2011, το Τμήμα είναι μέλος του ευρωπαϊκού εκπαιδευτικού δικτύου για κινούμενα σχέδια ETNA, όπου συμμετέχουν 26 σχολές από 18 ευρωπαϊκές χώρες.

Το Τμήμα υποστηρίζει το διεθνές φεστιβάλ κινουμένων σχεδίων AnimaSyros από την πρώτη χρονιά διοργάνωσής του στην Ερμούπολη, παρέχοντας υποδομές για παιδικά εκπαιδευτικά εργαστήρια και για διαλέξεις επαγγελματιών. Οι φοιτητές του Τμήματος συμμετέχουν σε επαγγελματικά εκπαιδευτικά εργαστήρια του φεστιβάλ ως εκπαιδευόμενοι αλλά και ως εθελοντές για την καλύτερη υλοποίηση της διοργάνωσης. Το τελευταίο οκτάωρο του προτεινόμενου προγράμματος θα γίνει σε συνεργασία με το φεστιβάλ, όπου αναμένεται να γίνουν και εργαστήρια για επαγγελματίες από μέλη της διεθνούς ένωσης δημιουργών ASIFA και ειδικότερα από εκπαιδευτές της ομάδας AWG (Animation Workshops Group). Τα περισσότερα μέλη της ομάδας διδασκόντων του προτεινόμενου προγράμματος ανήκουν στην ΑΣΙΦΑ ΕΛΛΑΣ, ελληνικό παράρτημα της διεθνούς ένωσης δημιουργών. Η ΑΣΙΦΑ ΕΛΛΑΣ διοργανώνει από 15/9-15/12/2015 τον εορτασμό για τα 70 χρόνια δημιουργίας ελληνικών κινουμένων σχεδίων (1945-2015). Το προτεινόμενο πρόγραμμα θα αποτελέσει τη συνεισφορά του Πανεπιστημίου Αιγαίου στον εορτασμό αυτό.

1. Περιγραφή φυσικού αντικειμένου του προτεινόμενου θεματικού κύκλου

(στόχοι, γνωστικά αντικείμενα, επιμέρους επιμορφωτικά προγράμματα που απαρτίζουν τον προτεινόμενο θεματικό κύκλο, σχέση μελών της ομάδας έργου με τον γνωστικό αντικείμενο της επιμόρφωσης) (max 1000 λέξεις)

Στόχοι: Ο προτεινόμενος θεματικός κύκλος αποσκοπεί στην ευαισθητοποίηση των δασκάλων των τριών τελευταίων τάξεων του δημοτικού και των καθηγητών των τριών πρώτων τάξεων του Γυμνασίου στην εκφραστική δύναμη των κινουμένων σχεδίων και στην παροχή τεχνογνωσίας για τον τρόπο ενσωμάτωσής τους στις ελεύθερες δραστηριότητες ή στα διδασκόμενα μαθήματα. Εφαρμόζεται η μεθοδολογία του Καναδέζικου Κέντρου Κινηματογράφου και ως πρώτη θεματική αναπτύσσεται η αντιμετώπιση του σχολικού εκφοβισμού.

Γνωστικά αντικείμενα: Πρόκειται για διεπιστημονικό πρόγραμμα που ευαισθητοποιεί σε θέματα οπτικοακουστικού εγγραμματισμού, τέχνης, τεχνικής και τεχνολογίας παραγωγής κινουμένων σχεδίων στην τάξη, καθώς και μεθόδους ένταξης αυτού του βιωματικού εκφραστικού εργαλείου στις ελεύθερες δραστηριότητες ή στα διδασκόμενα μαθήματα. Εφαρμόζεται η μεθοδολογία του Καναδέζικου Κέντρου Κινηματογράφου (<https://www.nfb.ca/playlists/stopmostudio/>) και ως πρώτη θεματική αναπτύσσεται η αντιμετώπιση του σχολικού εκφοβισμού.

Επιμέρους επιμορφωτικά προγράμματα: Το συνολικό πρόγραμμα αναλύεται σε οκτώ ώρες, από τις οποίες οι τέσσερις γίνονται υπό τη μορφή διαλέξεων και οι τέσσερις υπό τη μορφή εργαστηρίων. Συγκεκριμένα, η επιμόρφωση περιλαμβάνει τα εξής θέματα:

1. Εισαγωγή στον οπτικοακουστικό εγγραμματισμό (διάλεξη με διαφάνειες και προβολή αποσπασμάτων ταινιών)
2. Εισαγωγή στα κινούμενα σχέδια (διάλεξη με διαφάνειες και προβολή αποσπασμάτων ταινιών)
3. Τεχνολογία παραγωγής και αρχές απόδοσης της κίνησης (εργαστήριο με πλαστελίνη ή χαρτοκοπτική και ψηφιακά μέσα καταγραφής)
4. Τεχνικές αφήγησης (διάλεξη με διαφάνειες και προβολή αποσπασμάτων ταινιών)
5. Σχεδίαση χαρακτήρων και σκηνικών (εργαστήριο με πλαστελίνη ή χαρτοκοπτική και ψηφιακά μέσα καταγραφής)
6. Προσαρμογή των εκφραστικών εργαλείων στο σχολικό πρόγραμμα: η αντιμετώπιση του σχολικού εκφοβισμού (διάλεξη με διαφάνειες και προβολή αποσπασμάτων ταινιών)

Σχέση μελών ομάδας με το γνωστικό αντικείμενο: Όλα τα μέλη της ομάδας είναι εκπαιδευτικοί ή σκηνοθέτες κινουμένων σχεδίων που έχουν ασχοληθεί με την εκπαίδευση ενηλίκων και την εκπαίδευση εκπαιδευτών στα κινούμενα σχέδια και στη συντριπτική τους πλειοψηφία έχουν οργανώσει παιδικά εργαστήρια κινουμένων σχεδίων σε σχολεία ή σε φεστιβάλ. Με εξαίρεση τον Γιάννη Σκοπετέα, όλα τα μέλη της ομάδας είναι μέλη της Ένωσης Δημιουργών Κινουμένων Σχεδίων ΑΣΙΦΑ ΕΛΛΑΣ, η οποία είναι παράρτημα της

Διεθνούς Ένωσης Δημιουργών ASIFA (Association Internationale du Film d'Animation), η οποία τελεί υπό την αιγίδα της UNESCO.

2. Περιγραφή των επιμέρους επιμορφωτικών προγραμμάτων του προτεινόμενου θεματικού κύκλου

(για κάθε επιμορφωτικό πρόγραμμα του προτεινόμενου θεματικού κύκλου: στόχοι, γνωστικά αντικείμενα, διδακτικές ενότητες/ώρες διδασκαλίας/μέλη ομάδας, διάρκεια, μαθησιακά αποτελέσματα) (max 1000 λέξεις για κάθε επιμορφωτικό πρόγραμμα)

A. Διαλέξεις ευαισθητοποίησης των εκπαιδευτών

Στόχοι επιμορφωτικού προγράμματος: Ορισμός της έννοιας του οπτικοακουστικού εγγραμματος, ευαισθητοποίηση στις κρίσιμες αρχές ανάλυσης ταινιών και εφαρμογή τους σε ταινίες κινουμένων σχεδίων. Ορισμός της έννοιας κινούμενα σχέδια και ανάπτυξη στοιχείων ιστορίας και θεωρίας. Ανάπτυξη μεθοδολογιών ένταξης των κινουμένων σχεδίων στη σχολική τάξη και εφαρμογή στη θεματική του σχολικού εκφοβισμού.

Γνωστικά αντικείμενα: Ανάλυση εικόνας και ανάπτυξη της κριτικής σκέψης. Στοιχεία θεωρίας και Ιστορίας κινουμένων σχεδίων. Μεθοδολογίες ένταξης των κινουμένων σχεδίων στο σχολικό πρόγραμμα.

Διδακτικές ενότητες/ ώρες διδασκαλίας/ μέλη ομάδας:

1. Εισαγωγή στον οπτικοακουστικό εγγραμματοσκόπο – 1 ώρα διδασκαλίας- (Κυριακούλακος, Σκοπετέας, Τηλιγάδης, Σιάκας, Ρούβας)
2. Εισαγωγή στα κινούμενα σχέδια – 1 ώρα διδασκαλίας- (Κυριακούλακος, Σκοπετέας, Τηλιγάδης, Δημητρά, Σιάκας, Ρούβας, Ντεπιάν)
3. Τεχνικές αφήγησης – 1 ώρα διδασκαλίας- (Κυριακούλακος, Σκοπετέας, Τηλιγάδης, Μούρη, Σιάκας, Ρούβας)
4. Προσαρμογή των εκφραστικών εργαλείων στο σχολικό πρόγραμμα: η αντιμετώπιση του σχολικού εκφοβισμού – 1 ώρα διδασκαλίας- (Κυριακούλακος, Σκοπετέας, Τηλιγάδης, Παπαδανιήλ, Σιάκας, Ρούβας)

Διάρκεια: 4 ώρες (κατανομή σε μία ή δύο ημέρες)

Μαθησιακά αποτελέσματα: Κατανόηση πώς τα μηνύματα ενσωματώνονται και μεταδίδονται μέσα από τα έργα τέχνης και ειδικότερα από τα οπτικοακουστικά έργα και τα κινούμενα σχέδια. Εκμάθηση στοιχείων της Ιστορίας και της Θεωρίας των κινουμένων σχεδίων. Ευαισθητοποίηση στα μέσα σχεδίασης και υλοποίησης μιας αφήγησης (π.χ. σενάριο και εικονογραφημένο σενάριο). Κατανόηση της μεθοδολογίας ενσωμάτωσης των κινουμένων σχεδίων στο σχολικό πρόγραμμα είτε με τη μορφή ελεύθερων δραστηριοτήτων είτε με την ένταξή του προγράμματος στη διδακτέα ύλη. Η εφαρμογή της μεθοδολογίας θα γίνει στη θεματική του σχολικού εκφοβισμού.

B. Εργαστήρια εκπαίδευσης εκπαιδευτών

Στόχοι επιμορφωτικού προγράμματος: Ορισμός στοιχείων της τέχνης και της τεχνικής των κινουμένων σχεδίων και ειδικότερα των αρχών απόδοσης της κίνησης. Βιωματική εφαρμογή των αρχών αυτών και της τεχνολογίας υλοποίησής τους σε εργαστήρια σχεδίασης χαρακτήρων και σκηνικών με οπτικοακουστική καταγραφή των αποτελεσμάτων σε ψηφιακά μέσα.

Γνωστικά αντικείμενα: Στοιχεία τέχνης, τεχνικής και τεχνολογίας κινουμένων σχεδίων. Εφαρμογή τους σε συνθήκες εργαστηρίου που προσομοιάζει τη σχολική τάξη.

Διδακτικές ενότητες/ ώρες διδασκαλίας/ μέλη ομάδας:

1. Τεχνολογία παραγωγής και αρχές απόδοσης της κίνησης – 2 ώρες διδασκαλίας - (Δημητρά, Μούρη, Τσίκου, Παπαδανιήλ, Ρούβας, Σιάκας)
2. Σχεδίαση χαρακτήρων και σκηνικών – 2 ώρες διδασκαλίας - (Δημητρά, Μούρη, Τσίκου, Παπαδανιήλ, Ρούβας, Σιάκας)

Διάρκεια: 4 ώρες (κατανομή σε μία ή δύο ημέρες)

Μαθησιακά αποτελέσματα: Κατανόηση πώς τα μηνύματα ενσωματώνονται και μεταδίδονται μέσα από τα έργα τέχνης και ειδικότερα από τα οπτικοακουστικά έργα και τα κινούμενα σχέδια. Εκμάθηση στοιχείων της Ιστορίας και της Θεωρίας των κινουμένων σχεδίων. Ευαισθητοποίηση στα μέσα σχεδίασης και υλοποίησης μιας αφήγησης (π.χ. σενάριο και εικονογραφημένο σενάριο). Κατανόηση της μεθοδολογίας ενσωμάτωσης των κινουμένων σχεδίων στο σχολικό πρόγραμμα είτε με τη μορφή ελεύθερων δραστηριοτήτων είτε με την ένταξή του προγράμματος στη διδακτέα ύλη. Η εφαρμογή της μεθοδολογίας θα γίνει στη θεματική του σχολικού εκφοβισμού.

3. Τόπος υλοποίησης

(νησιά όπου θα υλοποιηθεί η πρότασή σας)

Ρόδος, Σύρος & Χίος

4. Πληθυσμός - στόχος

(περιγράψτε τον πληθυσμό – στόχο στον οποίο αναφέρεται η πρότασή σας, π.χ. στελέχη επιχειρήσεων, στελέχη ΟΤΑ, γενικό πληθυσμό, ειδικές κατηγορίες πληθυσμού)

Δάσκαλοι τελευταίων τάξεων δημοτικού σχολείου και καθηγητές πρώτων τάξεων Γυμνασίου.

5. Περιγραφή διαδικασίας υλοποίησης

(τρόπος διδασκαλίας, περιγραφή διδακτικού υλικού που θα χρησιμοποιηθεί, κλπ) (max 500 λέξεις)

Το πρόγραμμα θα υλοποιηθεί σε μία ή δύο ημέρες σε δύο τετράωρες συνεδρίες. Κάθε συνεδρία θα περιλαμβάνει δύο ώρες διαλέξεων και δύο ώρες εργαστηρίου. Η ομάδα διδασκόντων μπορεί να κατανεμηθεί έτσι ώστε να υλοποιούνται ταυτόχρονα τα επιμορφωτικά προγράμματα σε δύο νησιά το ίδιο Σαββατοκύριακο του Σεπτεμβρίου (π.χ. Λήμνος και Λέσβος, Σάμος και Χίος, Ρόδος και Σύρος).

Το διδακτικό υλικό που θα χρησιμοποιηθεί προέρχεται από το ανοικτό μάθημα (open course) Παραστατική Κινηματογραφία (animation) που συγγράφει ο Επιστημονικός Υπεύθυνος του προτεινόμενου προγράμματος και θα έχει ολοκληρωθεί έως τον Σεπτέμβριο. Το μόνο διδακτικό υλικό που χρειάζεται να γραφεί ειδικά για το πρόγραμμα αφορά στην εφαρμογή της αντιμετώπισης του σχολικού εκφοβισμού και σε θέματα τεχνολογίας για την υλοποίηση εργαστηρίου κινουμένων σχεδίων και τη μεθοδολογία υλοποίησης παιδικών εργαστηρίων κινουμένων σχεδίων στο σχολείο.

Ο εξοπλισμός που απαιτείται για την υλοποίηση των εργαστηρίων (λάπτοπ, ψηφιακό βίντεο ή ψηφιακή φωτογραφική μηχανή, τρίποδας, λογισμικό καταγραφής καρέ-καρέ, πλαστελίνες και χαρτόνια, άλλα αναλώσιμα σχεδίασης και Η/Υ) παρέχονται από τους εκπαιδευτές. Στο χώρο υλοποίησης απαιτείται απλά μια αίθουσα διδασκαλίας χωρητικότητας 30 ατόμων εξοπλισμένη με Η/Υ συνδεδεμένο με προβολέα για την παρουσίαση διαφανειών και οπτικοακουστικού υλικού.

6. Προτεινόμενη βιβλιογραφία

1. Cracking Animation / The Aardman Book of 3-D Animation, Peter Lord, Brian Sibley
2. The Complete Animation Course - The Principles, Practice and Techniques of Successful Animation, Chris Patmore
3. Timing for Animation, John Lasseter (Foreword), Harold Whitaker, John Halas
4. Acting for Animators: A Complete Guide to Performance Animation, Ed Hooks
5. The Animation Book, Kit Laybourne
6. The Animators Workbook, Tony White
7. The Animators Survival Kit: A Working Manual of Methods, Principles and Formulas for Computer, Stop-motion, Games and Classical Animators, Richard Williams
8. Cartoon Animation (Collectors Series), Preston Blair
9. Understanding Animation, Paul Wells
10. Animation: From Script to Screen, Shamus Culhane

7. Προσδοκώμενα αποτελέσματα / οφέλη για τους εκπαιδευόμενους

Στο τέλος του επιμορφωτικού προγράμματος θα έχει δημιουργηθεί σε κάθε νησί-έδρα του Πανεπιστημίου Αιγαίου μια ευαισθητοποιημένη κοινότητα εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας και της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, με τεχνογνωσία στην υλοποίηση διδακτικών ενοτήτων με τη χρήση κινουμένων σχεδίων. Θα κατέχουν τη μεθοδολογία ένταξης των νέων εκφραστικών εργαλείων στις ελεύθερες δραστηριότητες ή στη διδακτέα ύλη και θα μπορούν να εμπνεύσουν στους μαθητές τους την κριτική σκέψη και τη χαρά της έκφρασης με εικαστικά μέσα για τη μετάδοση παιδαγωγικών μηνυμάτων. Οι εκπαιδευτικοί θα μπορούν να υποστηρίξουν αντίστοιχα εκπαιδευτικά προγράμματα στα σχολεία τους χρησιμοποιώντας το διαθέσιμο διδακτικό υλικό του ανοικτού μαθήματος Παραστατική Κινηματογραφία, το οποίο θα είναι της κατηγορίας A+ με βίντεο, διαφάνειες, κείμενα υποστήριξης, δραστηριότητες, ασκήσεις, εργασίες, κλπ.

8. Συμβολή στην ενίσχυση της τοπικής νησιωτικής κοινωνίας

Η δυνατότητα υλοποίησης κινουμένων σχεδίων από τους μαθητές για την εκμάθηση εννοιών και θεματικών που απασχολούν τη σχολική τάξη προσδίδει μεγάλη δυναμική στη μαθητική και την εκπαιδευτική κοινότητα για προβολή του εκπαιδευτικού έργου και των μαθητικών ταινιών σε ευρύτερο πλαίσιο και δίνει την ευκαιρία για τη διοργάνωση εκδηλώσεων σε τοπικό επίπεδο, οι οποίες θα καταδείξουν στην τοπική κοινωνία τη δημιουργικότητα των μαθητών και το έργο που επιτελείται στο σχολείο.

9. Βιωσιμότητα της πρότασης

(εκτίμηση αριθμού συμμετεχόντων στα νησιά υλοποίησης, εκτίμηση εσόδων από διδάκτρα/χορηγίες, μελλοντική διεύρυνση των γνωστικών αντικειμένων)
(max 1000 λέξεις)

Το πρόγραμμα είναι σχεδιασμένο για παρακολούθηση από 10-20 εκπαιδευόμενους, κατά προτίμηση κατανεμημένους σε δασκάλους και καθηγητές σε αναλογία 50%-50%.

Δεν απαιτείται καταβολή διδάκτρων από τους εκπαιδευόμενους εκπαιδευτές: αρκεί η επένδυση του χρόνου τους σε Σαββατοκύριακα εκτός σχολείου.

Αντίθετα υπάρχει δυνατότητα εξεύρεσης χορηγιών από τοπικούς φορείς και κοινωφελή ιδρύματα. Οι χορηγίες αυτές θα ήταν δυνατόν να καλύψουν το συνολικό κόστος μελλοντικών προγραμμάτων επιμόρφωσης με βάση τα θετικά αποτελέσματα που αναμένονται από το πιλοτικό πρόγραμμα στα νησιά που εδρεύει το Πανεπιστήμιο Αιγαίου.

Διεύρυνση του προγράμματος μπορεί να γίνει με την εφαρμογή του σε διάφορες θεματικές εκτός του σχολικού εκφοβισμού. Τέτοιες εφαρμογές, προτεινόμενες από το Καναδέζικο Κέντρο Κινηματογράφου, είναι οι ακόλουθες (κατάλληλες για ελεύθερες δραστηριότητες):

1. Περιβάλλον (όπου έχει εκπονηθεί άριστη διπλωματική εργασία στη Σύρο με απτά αποτελέσματα και μαθητικές ταινίες)
2. Εκμετάλλευση και καταπίεση

3. Ενεργοί και υγιείς τρόποι ζωής
4. Ξενοφοβία, Διαφορετικότητα και εικόνα του σώματος

Επίσης σχολικά γνωσιακά αντικείμενα, όπως:

1. Γλώσσα
2. Μαθηματικά
3. Φυσική και Χημεία
4. Κοινωνικές επιστήμες
5. Υγεία
6. Τέχνες
7. Τεχνολογίες
8. Οπτικοακουστικός εγγραμματισμός